

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK, 1924 február 28.

58. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra ulica 4. sz. alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra ulica 1 (Leibach-palota)

Két állás

van a Vajdaság közigazgatásában, melyet valamikor fény, dísz és méltóság övezett s mely ma is teljes joggal, talán megsokasodott és megsulyosodott teendői miatt még teljesebb joggal tarthatna igényt arra a fényre, díszre és méltóságra, ami az emberek feletti uralomnak mindig kijárt. Ez a két állás a szubotici főispán és polgármester állása. S mégis azt kell látnunk, hogy a személyi versengések, torzalkodások, emberekkel és életsorsokkal való taktikázások s a közéleti küzdelmek ütközői, amelyek közé a politikai helyzet mindig bedobja ennek a két állásnak viselőit, már régen kikezdtek az állás tekintélyét s a hivatal méltóságát. Valamikor irigykedve gondoltak azokra az *arrivé*-kre, akik közéleti pályájuk befejezéseként a két állás egyikébe beülhettek s azzal a hatalommal s azzal a széles hatáskörrel, mely e két tisztség sajátja volt, azzal a széles hatáskörrel, mely e két tisztség sajátja volt, embertársai segítségére lehetett. Ma félig sajnálkozva gondolunk azokra a szegényekre, akiket akár a kormány bizalma, akár politikai tekintetek ezekben az állásokba emelnek. Mert tudjuk, hogy a szubotici főispánság s a szubotici polgármesterség: taposó malom, ahol felőrlik a legedzettebb idegrendszer, elkopik a leghozzáférhetősebb tekintély s lejárvá magát a legtermelőbb gondolkodás s legeredményesebb munkavégzés is. S annál gyorsabban, minél kisebb mértékben van meg ez állások betöltőiben az ideális tisztviselő s egyben tévedhetetlen politikai fölkészültsége.

Azt még csak meg lehetne érteni, hogy a polgármesteri méltóság megfogyatkozott az autonómia felfüggesztése következtében. Azelőtt a polgármester valóban a legelső polgára volt, a város egész lakosságának a választottjai választották. Ma ez is a kormány kinevezésétől függ s mivel a kinevezést sokkal inkább a politikai tekintetek befolyásolják, mint az egyéni araválóság, a nagyobb tudás és szilárdabb jellem mérlegelése, tekintet nélkül arra, hogy kire esik a kormány választása, még ha arra esik is, akit a polgárság megválasztana, szükségképpen végrendelkezhetik, nem egyéni tulajdonságai miatt, hanem a választást pótló kinevezés folytán azzal a tekintéllyel, mely a megválasztott polgármesternek önként kijár. De az már a viszonyok egészségtelenségére mutat, hogy ugyanez a jelenség észlelhető a főispáni állás körül is, melynek betöltője

pedig éppen úgy a kormány politikai exponense, mint azelőtt volt s éppen úgy a kormány kinevezésének köszönheti hivatalát, mint valamennyi elődje.

Pedig a szubotici főispáni állásnak ma sokkal nagyobb a politikai súlya, mint akármikor máskor volt. Amikor a horvát blokk közölte a kormánnyal azokat a feltételeket, amelyeknek teljesítése esetén kész lett volna a kormányt támogatni, ennek a történelmi jelentőségű megegyezés kevés számú feltétele között olyan is szerepelt, melyre a szubotici főispán személye adott okot. A horvát blokk bizonyára tudta, hogy miért taksálja olyan sokra ezt az állást, ha a legnagyobb jelentőségű tárgyalásainál, s annál az egyezkedésnél, mely ha eredményre vezet, új utakat nyitott volna fel az ország számára, olyan nagy súlyt helyezett erre az állásra, hogy miatta külön feltételt is szabott.

A megoldatlan politikai helyzet

s az ebből kisarjadt megoldatlan helyi problémák tépték le a dísz a főispáni állásról. Amíg az országos politikában állóharcot folytat egymással az a két küzdő fél melyek közül az egyiknek szubotici hívei tömegeikre, a másik pedig a kormányzás előnyeire és tekintélyére hivatkoznak, amíg Szubotícán nem is annyira a szerbek és horvátok küzdelme folyik, hanem a radikális bunyevácoké a bunyevác bunyevácokéval, addig egyetlen ember, ha a jelleme Aristidesé, bölcsesége Sokratesé, szónoki készsége Demosthenesé lenne is, nem tudhat megbirkózni állásának feladataival. Ennek a két állásnak dísze és méltósága is ott vérzik el, ahol ajultá pöcskölnek minden segítő szándékot és teremtő gondolatot, a politika elposványosodott vizeiben. Amit az autonómia felfüggesztése elkezdett, azt a közigazgatás érdekeinek a politikai szempontok alá helyezése nagyon tökéletesen fejezte be.

Az ellenzéki blokk célja koncentrációs kormány alakítása Pasics elnöklete alatt

Pribicevicsek nem lépnek ki a demokrata-pártból

Beogradból jelentik: Az autonómista pártok vezetői még mindig nincsenek Beogradban és így az ellenzéki blokk megalakulásának ügye nem haladt előre. Spaho továbbra is Sarajevóban marad, úgy látszik, hosszabb ideig. A muzulmán-párt alelnöke, dr. Hrasznica csütörtökön érkezik Beogradba. Korosec még egy hétig Szlovéniában marad. Március 3-ikán részt akar venni pártjának bizalmi testületi ülésén, amelyen a képviselői klub jóvá akarja hagyatni az ellenzéki blokk tervét. Korosec csak a jövő hét elejére várják vissza Beogradba.

A demokrata pártban most, közvetlenül az ellenzéki blokk megalakulása előtt még mindig meglehetősen csend uralkodik. Nagyon érdekes jelenség, hogy Pribicevics és hívei, akikről eddig mindenki azt hitte, hogy tiltakozni fognak a föderalista pártokkal való koalíció ellen, most már csaknem két hónapja mélyen hallgatnak és egyetlen nyilatkozatot sem tesznek a blokk megalakítása ellen. Pribicevicshöz közelálló helyről szerzett értesülés szerint *nem is valószínű, hogy Pribicevicsek kilépjenek a demokrata pártból* az ellenzéki blokk megalakítása esetén. Az utóbbi napokban folytak kísérletezések a radikális párt részéről, hogy Pribicevicset megnyerjék a radikális párttal való kooperációra, azonban Pribicevics részéről merev visszautasításra találtak.

Az általános helyzetre nézve jellemző, a *Novostinak* legutóbbi számában „*Uj szituáció előtt*” címen megjelent cikke, amelyben minden valószínűség szerint Jovanovics Joco földművespárti képviselő, a lap tulajdonosa, többek közt a következőket írja:

„Az ellenzéki blokkot nem azért alakítják meg, hogy mindenáron megbuktassák a radikális kormányt, hanem azért, hogy véget vessenek egy olyan radikális kormánynak, amely önmagát tekintette az államnak. Az ellenzéki blokk ezért van, hogy figyelmeztesse a tisztakezü radikálisokat, hogy időt adjon nekik a helyzet tisztázásához saját klubjukon belül. Ha ez megtörténik, akkor az ellenzéki blokk be lépni egy koncentrációs kormányba, meg fogja dönteni azt a kormányt, amelynek megváltoztatását az ország számos tényezője kívánja és a legjobb elemekből fog Pasics új kormányt alakítani, amelyben a legintaktabb embereket fogjuk látni. A radikálisok közül megemlíthetjük ebben a kormányban Trifunovics Misát, Sztanics Andrást, dr. Miletics Szlavkót, Petrovics Nasztázt és Perics Ninkot, a demokraták közül Davidovics Ljubát, Marinkovics Voját, Pribicevics Szvetozárt és Timotijevics Kosztát, a klerikális pártból dr. Hohnjecet és Susnikot, a muzulmán pártból dr. Spahót, a horvátok közül Krnjevicset és Lorkovicsot, a földművespártból Lá-

zics Voját. Ez a kombináció megfelelne a korona és a nép kívánásának és megfelelne az általános hangulatnak“.

A parlament megszavazta a költségvetést

Beogradból jelentik: A parlament szerdai ülésén befejezték a költségvetés vitáját és a javaslatot általánosságban elfogadták. A napirend előtt a miniszterek válaszoltak néhány hozzájuk intézett kérdésre, amelyek közül a beogradiakat legjobban az a kérdés érdekelte, amelyet *Stanojevics* nagyszerb képviselő a szociálpolitikai miniszterhez intézett a Japán-Mala beogradi külváros lakásviszonyai ügyében. Itt ugyan is Beograd szegény lakossága önhatalmulag elfoglalt gazdálkodó álló területeket, ahol kunyhókat építettek. Több száz család lakik így, akiket most Beograd város ki akar lakoltatni. Az ügy már régebben huzódik és *Stanojevics* képviselő a külvárosi kunyhókban meghúzódó lakosság érdekében szólalt fel. *Peles Dusan* szociálpolitikai miniszter válaszában kijelentette, hogy közvetlen nem áll módjában beavatkozni, mert az tisztán Beograd város ügye. Kitalálásba helyezte azonban, hogy igyekezni fog odahatni, hogy a kérdést kedvezően intézzék el.

Ezután áttértek a költségvetési vita folytatására. *Maximovics* Bozsa előadó a zárszó jogán védelmébe vette a költségvetést, amely szerinte a pénzügyi állapotok alapos áttanulmányozásának eredménye. Ami a tisztviselők fizetését illeti, kijelentette, hogy a tisztviselők számát tekintve, megfelelő összeg van a költségvetésben előirányozva.

A tisztviselő-redukció lefolytatása után ez az összeg szerinte teljesen elegendő lesz a tisztviselők illetményének fedezésére. *Setyerovnak* a vadjára nézve, hogy a Keleti Vasut megvásárlására fordított összeg nem szerepel a költségvetésben, kijelentette, hogy az igaz, azonban nem vették fel a vasut bevételeit sem, mert a Keleti Vasutra speciális törvény érvényes és addig, amíg ez a törvény érvényben van, nem lehet a vasut jövedelmeit és kiadásait a költségvetésben előirányozni. Ezután a költségvetés számadataival és a múlt évi zárszámadásokkal bizonyította, hogy a költségvetés bevételi előirányzata reális, sőt sok esetben alatta marad a várható jövedelmeknek, így a postai, vasuti és adójövedelmeknél is. Visszautasította azokat a vádakokat, mintha az ország egyes részeit elhanyagolnák, majd politikai szempontból bírálta el az ellenzéki felszólalásokat és több ellenzéki képviselőnek — a klerikális- és Spahó-párt, a hor-

vát Zajednica tagjainak és Vojnics-Tunic volt bunyevác képviselőnek — a nyilatkozatát olvasta föl, amelyek szerinte azt bizonyítják, hogy ezek a képviselők is nemrégén még lelkes hívei voltak az államegységnek.

Maximovics előadó után személyes kérdésben Szavcsics (demokrata) szólalt fel röviden. Ezután az elnök elrendelte a javaslat általános elfogadása tárgyában a szavazást.

A radikális párt nagy számban volt képviselve az ülésen és így annak ellenére, hogy a németek kivonultak a szavazás elől és Rankovics sem szavazott, a dzsemitjettel együtt 116 szavazat volt a költségvetés mellett. Az ellenzék, mint rendesen, ennél a fontos szavazásnál is csak kis számban vett részt és így csak 61-en szavaztak a javaslat ellen.

Becskerek és Beograd

közt közvetlen vasutvonalat terveznek

Becskerekéről jelentik: A bánáti községek Becskerek város bevonásával már régebben mozgalmat indítottak Becskerek—Beograd közti közvetlen vasutvonal kiépítésére. A mozgalom vezetői már ki is dolgozták a vasutépítés tervét, amely szerint a közvetlen vonal Pecska, Farkasdin, Idvor, Szakula, Baranda, Opava, Szelkerin, Glogoni, Ovcsa, Borcsa és Pancsevó érintésével vezetne Beogradig.

A vármegye kezdeményezésére szerdán délelőtt a vármegyei házában az érdekelte községek megbizottjai értekezletet tartottak. Az értekezleten, amelyen Rajics Szvetisláv alispán távollétében Zupkovic Pál dr. vármegyei főjegyző elnököl, résztvett Becskerek város polgármestere: Alexics Bogoljub is. A községek megbizottjai rövid vita után kijelentették, hogy a községek készek anyagi áldozatot hozni, sőt amenny-

nyiben a vasut építésére koncessziókat kapnak az államtól, az összes kiadásokat vállalják. Az értekezlet ezután bizottságot választott, amelynek az lesz a feladata, hogy a vasutépítést előkészítse. A bizottság tagja a mindenkori vármegyei alispán, a vármegyei mérnök, a becskeréji polgármester, a megyei gazda-

sági felügyelő, az államepítészeti hivatal főnöke és a folyammérnöki hivatal vezetője. Az ülésen elhatározták, hogy y kéri fogják a hadügyminisztériumot és az építészeti minisztériumot, hogy a bizottságba, mely a legrövidebb időn belül megkezdi működését, egy-egy kiküldöttet delegáljon.

Megindulnak a szuboticiai közmunkák

Megkezdik a vízvezeték építését — Hozzákezdnek az utjavításokhoz is

A szuboticiai vízvezeték kiépítésének régóta húzódo ügye most végre a megvalósításhoz közeledik. Emlékeztetés, hogy a városi tanács hány-szor folytatott már tárgyalásokat ebben a kérdésben külföldi pénzcsoportokkal és műszaki vállalatokkal azonban ezek a tárgyalások mind-egyedül eredménytelenek maradtak, elsősorban anyagi okok miatt. A városi tanács ezért most az újabb tervek szerint más módon akarja megvalósítani a régi tervet, úgy, hogy az anyagilag lényegesen kisebb megterhelést jelentene a városnak.

A város ugyanis fel akarja használni a már évek óta kihasználatlan vízforrást, amely Sándor-külváros köztélen a volt városi kertészet mellett van és amelynek víz-készlete a város egy részének víz-szükségletét ki tudná elégíteni. Ennek a forrásnak a vize orvosi megállapítás szerint kűtűnő, egészséges ivóvíz. Aránylag csekély költséggel ki lehetne építeni ebből a vízforrásból a városi vízvezeték egy részét.

A tanács most komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a szuboticiai vízvezeték részleges kiépítését már legközelebb megkezdje a tavasszal meginduló új városi építkezések keretében. Ugy a vízvezeték részleges kiépítéséről, mint a többi építkezési tervről Pletkoszics András dr. főispán-polgármester a következőket mondotta munkatársainak:

— Komoly elhatározásunk, hogy a mind jobban érezhető munkanélküliségen hatékonyan segítsünk a legközelebb megindítandó városi

építkezések által. A lapok által is már ismertett közbizághid, tűzorségi laktanya és a színház építésének meg az idei tavasz folyamán való megkezdése befejezettnek tekinthető, most programba vettük még a vízvezeték részleges kiépítését is, amire már sürgős szükség van. Mivel a város egész területére való vízvezeték kiépítése egyszerre amugyis lehetetlen, hozzá kell fogni a részleges kiépítéshez, mert ez is lényeges haladást jelent. A meginduló építkezéseknél hosszú ideig igen sok munkást foglalkoztatnak és így lényeges csökkenés fog mutatkozni a munkanélküliek számában. Emellett azonban támogatni akarjuk a munkás- és tisztviselőházak felépítését is, azonban ezek egyelőre csak korlátozott számban lesznek felépíthetőek, úgy, hogy az arra leginkább rászorulókat tudjuk lakáshoz juttatni.

Valamennyi elhatározott építkezés terve elkészült már a városi főmérnöki hivatalban és a napokban már bizottsági szemle volt a városi színházban, ahol az újépítés módját a már kész tervek alapján részletesen megvitatták. Ha ez egyszer csak-ugyan megvalósul a terveknek csak egy része is, úgy a tavasz kezdetével végre mégis megindul a városfejlesztő munka Szuboticián. A városfejlesztési tervek azonban a város külterületére is gondolnak.

Szubotica város tanácsa még egy régebbi közgyűlésen előterjesztést tett a városi utak kijavítására, valamint több utat építésére, amit a kiszélesített tanács elfogadott. Ennek alapján két és félmillió dinárt irá-

nyoztak elő a költségvetésben utéplés céljaira.

A város az eddigi tervek szerint rendbe akarja hozatni azokat az országutakat, amelyeknek fentartásáról ő tartozik gondoskodni, azonkívül a városban szándékozik több utat kiépíteni. Néhány héttel ezelőtt a városi tanács az utéplésekre pályázatot hirdetett, amelynek határideje most járt le. Tizenhat pályázat érkezett be, amelyek felett a városi tanács szerdai ülésén döntött. Az utépléseket már a tavasszal megkezdik.

A városi utak rendbehozásával egyidejűleg a palicsi utakat is ki akarja javíttatni a város és erre a célra több vagon kavicsot rendelt, ami nem sokára már megérkezik.

Kedvezően haladnak a tárgyalások

a német jóvátételi szállítások ügyében

Beogradból jelentik: A jóvátételi szállítások ügyében dr. Kunze német államtitkár a tárgyalásokon nagyon optimisztikusan nyilatkozott a kérdéssel. Kijelentette, hogy véleménye szerint a német kormány föltétlenül módot talál arra, hogy a német gyárosokat rábírija azoknak az anyuagoknak szállítására, amiket az S. H. S. cégek megrendeltek. A kedvező nyilatkozat után a tárgyalások eredményes befejezésére nagy a remény.

A 200 millió aranyárka ügyében megegyezés még nincs. Jugoszláv részről az a terv merült fel, hogy adjon ki az S. H. S. állam 200 millió aranyárka erejéig hosszulejárú bononokat, amelyek a német birodalmi bankra szólnának, ahol a német gyárosok lombardirozhatnak. Ezt a javaslatot a németek hajlandók elfogadni azzal a feltétellel, hogy a birodalmi bank ezeket a bonokat tovább adhatja angol és amerikai bankoknak. A jugoszláv kormány ezt a feltételt azonban nem akarja elfogadni, — valószínű tehát, hogy ez alapon nem is jön létre megegyezés.

Az utolsó szó

Irtá: Baedeker

A jeles politikus, Báróczy Géza, meghalt, s az életéről, a haláláról meg a kiválóan fényesnek ígérkező temetéséről beszélgettünk. Anekdotákat idéztek tölerőlrőla, a politikai hamiskodásait emlegettük, s szóba került természetesen az a sajtóságos körülmény is, hogy a haldoklónak az utolsó szava ez volt: gazember. Az eset egészen autentikus, az erőteljes szót többen hallották, s akik a betegágya körül tartózkodtak, mind azt erősítik, hogy ez a szó volt az utolsó, amely kiröppent a száján. Ezen az ékesszóló száján, amely e különös vég-szó kiejtése előtt annyit ígért, hízelt, hazudozott és mulattatott.

Sokáig gondolkodtunk azon, hogy ez a polgári életben, fájdalom, olyan gyakran használt szó hogyan kerül az ország egyik legnevezetesebb emberének az ajkára, és éppen akkor, amikor az utolsó beszéd- és értelemgyakorlatot végzi? Vajon miféle pszichológiai rejtelly bujkál a megnyilatkozó mögött? Amit egy szenvedelmes és rosszmájú kritikus fogott rá, hogy tudniillik e szóval a haldokló önmagát kívánta az utolsó s talán egyetlen őszinte percében jellemezni, aligha találta fejen a szöveget, mert ő excellenciája igazán nem volt gazember. Becsületes se volt, de mégis közelebb állott egy gentleman-hez mint egy harminhához. Egy politikus, pláne aktív miniszter (és ő kétszer volt az) nem lehet eszményien becsületes, mert akkor, mint egyik-másik ilyen fehér hollónak az esete bizonyítja, hamar megbukik. De azért mindig azt gazembernek tartani, égbekiáltó igazságtalanság volna.

Más oka lehetett annak — gondoltuk —, hogy ez a brutális szó volt az, amely utolsóként hagyta el az ajkakat, amelyek míg a gazdájuk élt, ilyen vaskos kifejezéseket még az ellenpárt felé se röpítettek. Valami más... Colombey ur, aki könyvet adott ki, amelybe összegyűjtötte a nevezetes halottak utolsó szavait (Les originaux de la dernière

haure a címe ennek az érdekes könyvnek), nagy zavarba jön, ha ezt az »utolsó szó«-t is fölveszi a gyűjteményébe, mert nem tudta volna a magyarázatát adni.

A megfejtését attól az írótól kaptuk, aki félig-meddig a titkára és mindenképpen a bizalmasa volt a kiváló tehetségű államférfiúnak.

— Ha megigértek, hogy nem adjátok tovább, akkor elmondhatom nektek, hogy valószínűleg kit gazemberezt össze a nagy halott életének utolsó percében.

Megígértük, s amint látják, az ígéretet megtartottam.

*
Öexcellenciája, amikor megszünt kormányozni az országot, azt tette, amit a levitézlett államférfiak tenni szoktak, a kiknek figyelemreméltó sikereik vagy botránnyoktelt balsikereik voltak: hozzáfogott a memoáriai megírásához. A kiadók gazdagon fizetik az effajta dilet-tans munkákat, amelyek abban is hasonlítanak az arisztokrata hölgyek által rendezett műkedvelő előadásokhoz, hogy drasztikabban mint azok, amelyeket művészek produkálnak, és aztán a szolgálaton kívüli politikusok már csak ezen az egyetlen módon tudják belekapcsolni magukat az aktív politikai életbe, amely máskülönbén napirendre tér fölöttük... A munka szépen haladt — hiszen segítettem nekik —, s legszebb részének az ígérkezett, amelyben az intim ellenségével foglalkozik. Tudjátok, hogy kit gondolok. A följegyzései ez urról, az együttműködésükről s különösen a viszonyuk fölbomlásáról s a most már ellenfél későbbi szerepléséről olyan természetűek voltak, amelyek csak e kitűnő férfiú halálával lesznek közzétehetőek.

Az ex-miniszterelnök egészen nyugodtan nézett a jövő elé. Tamásffy — no, most kibőlttem a nevét! de hát ugy is tudtátok — idősebb volt tőle jó néhány évvel, s olyan betegnek a hírében állott, aki már nem huzza sokáig. De ebben a dologban Báróczyt elhagyta a hagyományos szerencséje. — Itt a rövidebbet

huzta. Tamásffy váratlanul szívósnak bizonyult, az állapota inkább javult mint romlott, s a szegény Báróczy, amit senki se hitt volna, előbb halt meg mint ő.

Mondhatom nektek, aki úgy ismertem őt mint kevesen, hogy annyit se félt a haláltól mint egy interpellációtól. Föl se vette volna azt rendes körülmények közt s volt annyira filozófus, hogy szinte mulatságos dolognak, kellemes változatosságnak tekintette. Az ügyet csak az ellenfele komplikálta, s Báróczyt csak az az egy bántotta, hogy előbb hal meg Tamásffynál, akinek a temetésén szives-örömmel vett volna részt, szívesebben mint a pénzügyi bizottság ülésén. Sokkal bensőbb barátok voltak valamikor, semhogy ez érzelmének az őszinteségében kételkedhetnének. S aztán szeretete volna — mint minden dilettáns — a könyvét nyomtatásban látni... Így csak az özvegye fogja élvezni a fulminans hatást, amelyet a leleplezése keltenek.

Nagy csalódás volt ez a kegyelmesnek. Én tudom legjobban, aki az utolsó években oly sokat forogtam körülötte. Mily érdeklődéssel tudakolta mindég a Tamásffy hollywoodját! S a máskor oly bölcs és színteljátszani tudó férfiú mily kevéssé tudta palástolni az elégedettségét, ha kedvezőtlen hírek jöttek az állapotáról, s mily kevéssé a bosszúságát, ha kedvező fordulatot jelentettek róla! Nem tudom bizonyosan — mert hiszen egészen bizonyosan vajmi keveset tudunk! —, de szent meggyőződésem, hogy minden reggel és minden délután abban a reményben vette kezébe az újságot, hogy ott találja gyászkeretben az ellenfele nevét. Micsoda pompás koszorút küldött volna a pártatlansága és a meleg részvéte jeléül! Még a legdicsebb nekrológokat is irigység nélkül olvasta volna róla, mert a halottakkal szemben a lojalitás épp oly kötelező, mint az élőkkel szemben az udvariasság....

Most képzeljétek el a kedélyállapotát, amikor ágyba esett és érezte, hogy onnan nem kel föl többet! Okos ember volt egész életében, s az volt a halál-

utján is. Tudta, hogy vége van, s a doktorok biztatásait lemosolyogta. Megint nem tudom bizonyosan, de sejtem, úgy érezte: egy dolog segíthetne még rajta. Ha azt hallaná, hogy Tamásffyt, akit annyira gyűlölt, mint azokat szokta az ember, akikkel együtt komiszkodott s aztán összeveszett, tisztelőinek a nagy bánatára s az ő jelentékeny megkönynyebbulására, megígérte a guta. A jó Istennek egy ilyen kellemes beavatkozása — gondolhatta ő excellenciája — esetleg talpra állíthatná, mert az igazán nagy öröm még a reménytelen betegnek is segít.

Tamásffy azonban, göthösen bár, járt-kelt, politizált, intrikált és esze ágában se volt meghalni, s mert ő is lojálisan gondolkodott, meglátogatta az ex-barátját, akinek »súlyos betegségéről a legmélyebb részvétellel értesült«. S ahogy én gondolom, ez a látogatás adta meg neki a kegyelemföfést.

Jelen voltam, amikor bejelentették s amikor fogadta a váratlan vendéget. Nagyon nehezen mondta ki ezt a rövid szót:

— Bejöhöt.

Látszott rajta, hogy a vizit nem okoz neki örömet, de a hagyományos politikus-morál s a régi komédiás-szellem annyira a hatalmában volt még, hogy fogadta a kellemetlen látogatóját. De amint meglátta, s az a kezét nyujtva közeledett feléje, Báróczy megrázkódott az arca egyszerre halálsápadra vált. Ugy látszik a végzetes percben cserben hagyta az államférfiai ügyessége s az a virtuoz bannitudás az emberekkel, a melyről méltán volt híres a kortársai között és fölött, gyűlölettel nézett Tamásffyra, s dühösen sziszegte feléje a fogain keresztül:

— Gazember!

Aztán a fal felé fordult s a szavát többé nem hallotta senki. Még élt — hevesebben lélekezett — néhány órát, de a száját többé nem nyitotta ki.

Gazembernek nevezte Tamásffyt, nem mert az volt, azért se, mert annak tartotta, hanem, mert túlélte őt.

Bolgár komitácsi bandák gyülekezése a délszerbiai határon

Alexandrov Todor macedón felkelést szít

Beogradból jelentik: Politikai körökben meglehetősen nagy idegességet keltett a *Near East* című angol folyóirat legújabb számában megjelent nyilatkozat néhány előkelő angol politikus aláírásával, amelyben az angol politikusok a macedón-kérdésnek a népszövetség elé való terjesztését kívánják.

A *Near East* nyilatkozatával kapcsolatban a kormány félhivatalosa, a *Samouprava* vezető cikkben foglalkozik a macedón-kérdéssel. A lap rámutat arra, hogy Bulgáriában *Alexandrov Todor* vezetésével egész hadsereg komitácsi készülődik a délszerbiai határon. A komitácsik, akiknek számát tízezerre becsülik, *Petris, Dzsumaje, Nevrokov* és *Dzsintendil* bolgár városban gyülekeznek. Számos bolgár vojvoda várja az alkalmat, hogy betörjön az S. H. S. területre és ezzel lehetővé tegye a macedón lakosság felkelését. A komitácsik erősen fel vannak fegyverezve és ágyúkkal és gépfegyverekkel is rendelkeznek. Az előkészületek a bolgár kormányhatóságok részvételével folynak, amelyek *Dzsintendil*-be küldenek minden macedónt, aki fegyverviselésre alkalmas. De nemcsak a bolgár bandák készülődnek támadásra, hanem az albán tráciai-komité is küld önkénteseket Bulgáriába *Alexandrov Todor* parancsnoksága alá.

A továbbiakban a cikk elmondja, hogy a komitácsik formálisan adókat vetnek ki a városokra. Maga Szófia 100 millió levát fizet a felkelő mozgalom céljaira.

Rendezetlen határok a Bánságban

Kié lesz a Váradi-i erdő és a temesfalvai hid

Beogradból jelentik: A Romániával folytatott határ- és bánsági határ-megállapítás még mindig sok nehézséggel jár. A sevresi szerződés szerint Romániának jutó területeket már mind kiürítették a jugoszláv hatóságok, azonban még itt is két helyen vitás a határvonal. A vegyes katonai határmegállapító bizottság a helyszínen nem tudott megállapodásra jutni ezekben az esetekben, úgy, hogy a két külügyminisztériumnak közvetlen tárgyalásokon kell ezt a vitás határt megállapítani.

Az egyik vitás határszektor *Váradi* község határában van, ahol a sevresi térkép értelmében a jugoszláv hatóságok nem voltak hajlandók *Baics* báró erdejének egy részét kiüríteni. A románok viszont arra hivatkoznak, hogy a község egész kataszteri határa Romániát illeti meg. Ebben a kérdésben *Ninics* külügyminiszter és *Emandi* román követ közvetlen tárgyalást folytattak, amelyen mint szakértők résztvettek *Kalotovic* tábornok, a jugoszláv katonai delegáció vezetője, román részről pedig *Petkovici* és *Draganescu* ezredesek. A tárgyalások eredményre vezettek, a meg egyezés szerint a vitás területet felosztják Románia és az S. H. S. királyság között. A megegyezéshez még *Pasics* és *Brjaniu* miniszterelnökök végleges jóváhagyása szükséges.

A másik vitás kérdés a Temesfalva mellett lévő csatornahid hovatartozása. A szerződés szerint a határvonal 20 méternyire a hid előtt vonul el olyképpen, hogy a hid román területen marad. Azonban a szerződés alapjául szolgáló térkép már régi és a hid régi helyét tünteti fel, amely 600 méterrel távolabbra esik mostani helyétől. A jugoszláv bizottság azt az álláspontot védi,

hogy a határnak a hid régebbi helyétől 20 méternyire kell elvonulnia, így a hid jugoszláv területen maradna. A románok viszont nem a térképre, hanem a szerződés szövegére hivatkoznak, amely szerint a hidnak magának román területre kell esnie. Ezt a követelést a románok azzal is alátámasztják, hogy a csatorna másik felén román alattvalók földjei vannak.

Ezt a kérdést a diplomáciai tárgyalások során sem tudták rendezni és elhatározták, hogy egy későbbi időpontban a helyszínen oldják meg.

A Macdonald-kormány első parlamenti sikere

A Poplar-vitában győzött a kormány — Hatvanhét szavazattal elvetették a bizalmatlansági indítványt

Komoly veszedelem fenyegette a munkáskormányt, hogy a szabadelvű párt cserbenhagyja a Poplar-kérdésben és a többség leszavazza, ami föltétlenül a lemondást vonta volna maga után. Délután négy órakor kezdődött az alsóház ülése, amelyre a pártok az utolsó szál emberig felvonultak. A vita a konzervatívok indítványa fölött folyt, amely azt kívánta, hogy a kormány a jövőben egyetlen inséges családnak se adhasson nagyobb munkanélküli segélyt, mint amennyi a helyi viszonyoknak megfelelően egy-egy családfőnek jár. Szabadelvű részről *Briant* és *Keens*

bizalmatlansági indítványt nyújtott be *Wheatley* népjóléti és lakásépítési miniszter ellen.

A vita végeztével szót kért *Wheatley* népjóléti miniszter és nagy szónoki sikert aratott. A

szabadelvű párt is tapsolt, amikor ráfogásnak minősítette azt a vádat, hogy ő a parlament háta mögött

alkotmányellenesen rendeleti úton meg akarja alapozni az új szociális államot.

Wheatley népjóléti miniszter beszédének hatása alól a konzervatív párt sem tudta magát kivonni. Ilyen hangulatban került sor a szavazásra már éjfél felé.

A ház a bizalmatlansági indítványt 195 szavazattal 228 ellen elvetette.

(*Szkratávirat.*) A szerdán reggel és délben megjelenő lapok pártkülönbség nélkül elismerik, hogy *Wheatley* a munkáskormány legszármottevőbb egyénisége és a szabadelvű lapok az ő személyes érdemének tudják be a munkáskormány első jelentős parlamenti sikerét.

Vita a magyar nemzetgyűlésen a nemzeti kisebbségek problémájáról

Interpelláció a debreceni Albrecht-afférről

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés szerdai ülésén *Pakots* József demokrata képviselő indítványt terjesztett be, hogy nemzetgyűlési bizottság állapítsa meg, kik adtak el papirokat nagyobb tételben a tözsdén február 15-ikén, amikor az árfolyamok hirtelen magasra szöktek? *Mokcsay* Zoltán kormánypárti képviselő a napirenden levő törvényjavaslatához: a kisebbségek nyelvhasználati jogának biztosításáról szóló javaslatához szót hozta. Támadta az utóállamokat kisebbségi politikája miatt. A javaslatot elfogadta.

Knaller Győző szocialdemokrata figyelmeztette a kormányt, hogy a mennyiben az utóállamokban élő magyarok helyzetén javítani akar, akkor elsősorban Magyarországon kell jogrendet és demokráciát teremtenie. A nemzetiségi kérdést Magyarországon az 1868. évi XLIV. törvények rendezte, amely törvényben kimondták a nemzetiségek teljes egyenjogúságát. Ezt a törvényt azonban nem igen tartották be. Vissza kell emlékezni a háboru előtti időkre, amikor a közigazgatás részéről a nemzeti kisebbségek üldöztetéseknek voltak kitéve. (Nagy zaj és ellentmondások, felkiáltások a kormánypárton: *Mesebeszéd!*)

Pikler Emil: A magyar népet is üldözték!

Knaller Győző: A tisztelt tulajdonosom hazaárulónak mond, amikor a hibákra rámutatok. Ezzel azonban meg nem változtatja a dolgokat. A közigazgatás nemcsak a nemzetiiségeket, hanem a magyar népet is üldözte. Ő mint erdélyi ember tudja, hogy az erdélyi szászoknak milyen küzdelmet kellett folytatniok nemzetiségi iskoláik fentartásáért. A szocialdemokrata párt helyzete könnyű a nemzetiségi kérdésben. Jogokat követel. Ha már a háboru előtt jogokat adtak volna, akkor nem lett volna talaja az irredenta igazgatásoknak. A háboru előtt a köz-

igazgatási hatóságok azzal akarták kimutatni hazafiságukat, hogy a nemzetiségekre kimondták, hogy hazaárulók. (Nagy zaj, ellentmondások a jobboldalon.)

Propper Sándor: Nekik csak *Francia* Kiss a jó magyar ember!

Knaller Győző: Most a nemzetiségek helyett a szocialdemokrata pártot veszik elő. A szocialdemokratákra fogják rá, hogy kommunisták és hazaárulók.

Kuna P. András: Ugy van!

Pikler Emil: Irja meg a memoárjait.

Kuna P. András: Meg vannak azok irva a történelemben. (Derűtség.)

Knaller Győző kijelentette, hogy elfogadja a javaslatot.

Szakács Andor pártonkívüli képviselő azzal kezdte felszólalását, hogy elfogadja a nemzeti kisebbségek nyelvhasználati jogáról benyújtott törvényjavaslatot. Nincs még egy ország — mondotta — ahol ezt a kérdést olyan liberálisan kezelnék, mint Magyarországon.

Horváth Zoltán a miniszterelnökhöz intézett interpellációt a honvédelmi miniszternek a debreceni Albrecht-fogadtatás ügyében tett kijelentéseire vonatkozólag.

— Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról — kérdezte — hogy *Habsburg* Albrecht urat, mint az uralkodó királyi ház tagját üdvöztették a polgári és katonai hatóságok Debrecenben? Van-e tudomása, hogy ezt a honvédelmi miniszter helyeselte? Van-e tudomása arról, hogy a hadseregben még a régi szolgálati szabályzat van érvényben, amely szerint, mint a hadügyminiszter ur mondotta, a *Habsburg* család tagjait valóban megilleti az uralkodóház tagjainak járó megkülönböztetett tiszteletadás? Tudja-e a miniszterelnök ur, hogy a honvédelmi miniszter kijelentése szerint van uralkodóház, csak akadályozva van ideiglenesen az uralkodásban?

Hajlandó-e a kormány érvényt szerezni a detronizációs törvénynek és végetvetni a jelenlegi bizonytalan állapotoknak?

Horváth Zoltán felszólította a honvédelmi minisztert, hogy vagy rektifikálja álláspontját, vagy pedig mondjon le.

Várnai Dániel, *Kélli* Anna és *Pakots* József a drágaság ügyében interpelláltak meg a kormányt.

Kiss Menyhért ezután *Torontál* megye visszacsatolt területein a háboru alatt szerzett birtokok felosztását követelte. *Nagyatádi Szabó* földművelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy a földreform végrehajtása nem tartozik a földművelésügyi miniszter hatáskörébe, hanem az agrárbírószághoz, azonban hajlandó a panaszokat oda juttatni.

Rátkai és Petráss Jugoszláviába jönnek

A kormány engedélyezte fellépéseiket

Budapestről jelentik: *Komáromi* Béla ismert impresszário engedélyt kért a jugoszláv kormánytól, hogy *Rátkai* Márton és *Petráss* Sári a tavasszal fellépessenek a vajdasági városokban. A beogradi kormány most értesítette *Komáromit*, hogy megadja az engedélyt; *Rátkai* és *Petráss* meg fogják kapni a beutazási engedélyt és a hatóságok nem górdítanak majd akadályokat fellépésük elé.

A két budapesti művész a *Mézeskálás* sorozatos előadásainak befejezése után kezdi meg a jugoszláviai turnét. Az impresszário új operettet írat számukra *Kacsóh* Pongrácnak, a „János vitéz” nemrég elhunyt komponistájának hátrahagyott és a budapesti közönség előtt is ismeretlen műveiből. Az operett szövegét egy jönnévi magyar író írja. Természetesen, ha tényleg megvalósul a jugoszláviai vendégszereplés terve, akkor a posthumus *Kacsóh*-operetten kívül a legutóbbi évek többi nagyszerű operettjét is eljátsza a művészpár vajdasági művészi körútján.

A turné részletes programja még nincsen megállapítva; ez még korai is lenne. Egyelőre az is tisztázatlan, hogy a két budapesti művész milyen ensemble-lal működne együtt.

Kecskeméthy Győző életjelt adott magáról

A híres sikkasztó levelét elfogta a magyar cenzura

Huszonhárom éve történt, 1901 májusában, hogy *Kecskeméthy* Győző ötszáznegyvenézer aranykoronát sikkasztott. *Kecskeméthy* Győző joghallgató volt és az antiszemita érzelmi kereszt-mozgalomnak egyik hangadó szereplője. Mint díjnok egyúttal a főváros főpénztáránál dolgozott. Egy nap egy szolga kíséretében elküldték az álampénztárba, hogy ott 540.000 koronát fizesse be. A *József-körút* egyik átjáró házándi *Kecskeméthy* valami ürügyel elcsalta a szolgától a pénzzel telt táskát, egy levéllel felküldte a házába. A szolga nem találta a címzettet, visszajött, de *Kecskeméthy* ekkor már a pénzesztáskával eltűnt.

Budapest akkori vezetősége elküldte azt a végzetes hibát, hogy a délben félkettőkor történt nagy sikkasztást nem jelentette nyomban a rendőrségen, hanem csak házi nyomozást indított. Egyik tisztviselőt *Kecskeméthy* lakására küldte, másikat a sikkasztó egy nőismerőséhez. Így telt el két hosszú óra. A sikkasztó közben délután három órakor a déli pályaudvarról elutazott Olaszország felé.

A rendőrség mindenfelé kereste. Rokonaihoz, főképpen *Veszprémben* élő szüleikhez érkezve leveleket cenzura alá vették, de a sikkasztó óva-

tos volt, nem adott életjelt magáról. Mindenfelől jöttek hírek, hogy itt, vagy ott tünt fel a sikkasztó. Nyomoztak utána a budapesti rendőrség emberei Olaszországban, sőt Amerikában is, azonban minden eredmény nélkül.

Sokan annak a feltevésnek adtak hitelt, hogy *matrózok kirabolták és a tengerbe dobták*. Más adatok szerint a Mauretaniával tovább szökött Dél-Amerikába. Közvetlenül a háboru kitörése előtt híre járt, hogy *Kecskeméthy Győző Los-Angelesban egy kocsmai verekedés alkalmával meghalt*. Ezek csak kőszá hírek voltak, Kecskeméthy, mint legendás alak élt tovább, csak a háboru nagy szörnyűségei, a háboru utáni még nagyobb büntetések homályosították el Kecskeméthy kriminális nagyságát.

Mint Budapestről jelentik, most huszonhárom év múlva újra feltűnik *Kecskeméthy neve a feledés homályából*. Ugy látszik ezuttal a nyomozó hatóság, amely már rég irattárba tette az ügyet, megkapta végre a helyes nyomot. Magyarországon tudvalevőleg még érvényben van a levélcenzúra és néhány nappal ezelőtt a cenzurahivatalban egy *Buenos-Ayresből, Argentina fővárosából érkező levelet bontottak fel*. A levél *Kecskeméthy Győző egyik rokonához* szólt. Maga a nagy sikkasztó írta. *Tudatja, hogy Buenos-Ayresben él, dús gazdag ember lett belőle és vágyódik hazra.*

A cenzúra a levelet áttette az ügyészséghez. A levél alapján újra előveszik az egész aktatömeget és annak alapján *Argentina kormányától a nagy sikkasztó kiadatását fogják kérni*. Mielőtt a külügyminisztérium után a kiadatását kérik, abból a szempontból is megvizsgálják az ügyet, hogy *Kecskeméthy büntette nem éviült-e el*.

A sikkasztót azért is kézre akarják keríteni, mert *ha tényleg olyan gazdag ember, akkor Budapest főváros kára is megtérülhet*. A békében elsikkasztott ötszáznegyvenezer korona átszámítva papirkoronákra Budapest költségvetésében sem jelentéktelen summa, mert hiszen ma közel tízmilliárd koronát jelent.

Vajudik

a magyar színház ügye

Vegyes társulat szervezését kívánják Beogradban

A jugoszláviai magyar színház megteremtésére vonatkozó újabb kísérletről a *»Bácsmegyei Napló«* számolt be először. Megírtuk, hogy *Helvái Hugó magyar színházgázgató társult egy tekintélyes szubotical jugoszláv állampolgárral, aki garantálta, hogy rövid időn belül megszerezzi a magyar színház megnyitásához szükséges engedélyt*. Az ügy azóta alig haladt valamit előre és a magyar színház megnyitása még mindig nem jutott közelebb a megvalósuláshoz.

A szláv igazgatójelölt már megkezdte Beogradban a magyar színház engedélyezése érdekében az akciót, azonban az eddigi tapasztalatok nem nagy reményekre jogosítanak. A közoktatásügyi kormányzat ugyanis *mindig újabb nehézségeket támaszt*.

Legutóbb még csak az volt a kifogása a közoktatásügyi miniszternek, hogy *ne magyar, hanem szerb színházgázgató kérjen koncessziót a magyar színházra*, most azonban az illetékes tényezők már olyan kívánásokat is támasztanak, hogy *szerb-magyar vegyes társulatot alakítsanak az engedélyért folyamodó színházgázgató*. Ez súlyos nehézséget jelent, amit aligha fog egy színházgázgató is vállalni, nem azért, mintha egy vegyes társulat működése elképzelhetetlen volna, hanem *anyaghiány miatt, mert egy vegyes társulat szervezé-*

se és fenntartása kétszeres költséget jelent. Az új szláv vállalkozó, aki a magyarszínház társigazgatója lenne, hír szerint nem is hajlandó vegyes társulatot szervezni.

Ezt a tervet ugyan a város, illetve a városi takarékpénztár magáévá tette már, azonban — eltekintve at-

Kétszázan — egy ellen

A bukaresti kamara többsége rátámadt az egyetlen magyar képviselőre

A politikai türelmetlenség és nemzeti elvakultság Romániában is eleven életet él a politikai pártokban. Az erdélyi magyar kisebbségnek, amely napról-napra kétségbeesett védelmi harcot folytat a békeszerződésben és az alkotmányban biztosított jogaiért, a román kamarában egyetlen képviselője van. Az egy szál magyar képviselő, akinek még máig sem tudják megbocsátani azt, hogy a magyarság szavazataival jutott mandátumhoz, nap-nap után hiába kísérletezik a kamarában, hogy szóvátegye a magyarság sérelmeit és panaszait. Minden felszólalását botrányba fulasztják a sovínizmusban egymást túllícitáló román képviselők, akik sohasem mulasztják el, hogy a magyarságot meg ne vádolják *irredentizmussal és államellenes cselekedettel*. A kamara legutóbbi ülésén *Sándor Józsefet* például az egyik román képviselő: *Lascu De-*

től, hogy a városi tüzemben levő színház a legkritikább esetben bizonyult eddig jónak — ez a terv olyan kezdetleges még, hogy *megvalósulásáról belátható időn belül nem lehet szó*.

Igy a magyar színház ügye tovább vajudik.

meter azzal vádolta meg, hogy *illegális és hogy a magyar uralom alatt kétszáz román földművest kivégeztetett*.

Sándor József felszólalásában erőlyesen visszautasította a vádat és kijelentette, hogy *Lascu Demeter teljesen alaptalanul rágalmozta meg*. *Lascu* viszonválasza után személyes kérdésben *ujból Sándor kért szót, de a kamara többsége hangos kiabálással jehurrogta:*

— *Üljön le! Menjén Budapestre* — kiáltották feléje a román képviselők.

A szorongatott magyar képviselőnek *Lupu dr.*, a parasztpárt vezére kelt egyedül védelmére, aki *kérte a kamarát, hogy te terrorizálja a magyar kisebbség képviselőjét*, mert ez nem méltó a román parlamenthez. A többség azonban *nem engedte beszélni Sándor Józsefet*, aki a botrányos jelenet után tüntetőleg elhagyta az üléstermet.

„Isten vele, László!”

Fegyelmi eljárást indítottak Györffy őrnagy-hadbíró ellen

Budapestről jelentik: *Gróf Csáky Károly* honvédelmi miniszter a parlament folyosóján kijelentette az ellenzéki képviselők előtt, hogy *Györffy László* őrnagy-hadbíró ismeretes kijelentését — az őrnagy-hadbíró tudvalevően *»Isten vele, Mihály!«* szavakkal bucsuzott a Tassy-pörben tananak beidéztet Francia Kiss Mihálytól — *elítéli és ellene a fegyelmi eljárást megindítja*. A fegyelmi bíróság döntéséig — *mondotta a hadügyminiszter* — *Györffy őrnagy-hadbírót* elmozdította jelenlegi beosztásából és át helyezte egy másik hadbíróvához, ahol nem fog vezető állást betölteni. *Györffy László* őrnagy-hadbíró

egyébként *Csepregy László* ezredes-hadbíró és *Biró Dezső* őrnagy-hadbíró utján lovagias elégtételt kért *Feleky Géza* dr.-tól, a *Világ* felelős szerkesztőjétől ellene írt cikkei miatt. *Feleky Géza* megnevezte segédeit *Kánitz Géza* és *Horváth Zoltán* személyében.

Dr. Rác Vilmos, az ismert párbajszakértő és krakéler — egyébként *Prónay Pál* testi-lelki jóbarátja — *kijelentette* egyik estilap tudósítója előtt, hogy *Pikler Emil* szocialista képviselőnek Györffy-ről tett nyilatkozatát magáévá teszi és *Pikler helyett* — aki világnézeti okokból nem párbajozhat — *ő hajlandó megverekedni Györffyvel*.

Hitler tizenkét fegyverrel kísérte meg a müncheni puccsot

Nyolc nappal előbb értesítette tervéről a külföldi nacionalistákat

A tegnap kezdődött Hitler-főtárgyalás délelőtti formásokkal telt el. A délutáni tárgyalást mindvégig Hitler Adolf kihallgatása töltötte ki. Az elnöknek csak kevés kérdése volt hozzá, így az, hogy a puccs tervezői értesítették-e a külföldi nacionalistákat, mire Hitler azt válaszolta, hogy *ez nyolc nappal az államcsíny előtt megtörtént*. Beismerte azt is, hogy *ő adott utasítást a miniszterek letartóztatására, hogy ezzel megkönnyítse Kahr állami főbiztos helyzetét*. *Dr. Stenglein* főügyész itt megjegyezte, hogy *a vádlott teljes beismerésben van, az előzetes vizsgálat során azonban mindent tagadott*. Igaz, megjegyezte, hogy egy emlékiratban összefüggően fogja előadni az eseményeket, ezt az írást mindazonáltal eddig nem kapta meg az ügyészség.

Az elnök további kérdésére elmondta Hitler, hogy

600 fegyveres embere volt, de csak 12 fegyverrel nyomult be az emlékezetes éjszakán a Bürgerbräukellerbe.

Nem gondolta, hogy több fegyverre van szüksége, mert úgy értesítették, hogy a birodalmi védőrség csapatai már felvonulóban vannak

mellette. Ezután az ügyész kezdte kérdezni és Hitler nagy önérettel hangsúlyozta, hogy

el akarja söpörni a képviselőház nemzetietlen többségét, a kormányt együtt

és meg akarta szabadítani a hazafias bajor népet a zsidó sajtó, a munkásszakszervezetek és a gazdasági organizációk befolyásától, hogy visszanyerje cselekvési szabadságát.

Erre a nagyhangú frázisra azt jegyezte meg az ügyész, hogy értelmét nem tudja kihámozni, magyarázza meg szavait általában feleljen arra, hogy *bajor nemzeti kormányzást akart-e vagy nemzetközi uralmat, hiszen idegen nacionalista szervezetekkel keresett kapcsolatot*. Hitler önérettelen felelt:

— *Egy nép sorsát nem a szavazás dönti el, hanem a morál. Ezer nacionalistának joga van arra, hogy a nem hazafias érzésű többség fölött uralmat gyakoroljon*. Az én csapataim nem olyanok, mint a rekruták a hadseregben, hanem a maguk feijével gondolkoznak. Nem lehet őket, mint a nyáját ide-oda terelgetni.

A tárgyalás első napja esti hét órakor végződött és szerdán reggel

félkét órakor folytatták.

A szerdai tárgyaláson *Webert*, az Oberland szervezet elnökét hallgatták ki. Elmondotta, hogy *Kahr, Rossow és Weisser teljes en egyetértettek Ludendorffal és Hitlerrel*. November 7-én Hitler lakásán a puccsisták megbeszélést tartottak, amelyen *Weisser* is részt vett, aki *nem tiltakozott a puccs ellen*. Különben is *Weisser* kijelentette, hogy *Ludendorffnak rendelkezésére áll és minden parancsának engedelmeskedik*. Saját szerepére nézve csak annyit hajlandó vallani, hogy *ő a puccs alatt köteles lett volna a kaszárnyákat és pályaudvarokat megszállni és megakadályozni a zsidók elmenekülését*. A menekülőktől el kellett volna venni pénzüket, értékeiket és devizáikat és le kellett volna tartóztatni őket. Elmondta végül, hogy *Rossow* egyizben a következőket jelentette ki neki:

— *Magam is Berlinbe akarok bevonulni*.

Kirabolták

Rippl-Rónai József műtermét

Elvitték a festőművész legértékesebb paszteljeit

Budapestről jelentik: *Rippl-Rónai Józsefnek*, a világhírű magyar festőművésznek budapesti, Kelenhegyi-ut 12-14. szám alatt levő műtermét néhány nappal ezelőtt — valószínűleg vasárnap este — ismeretlen tettesek feltörték és kirabolták.

A festőművész és felesége legutóbb vidéki ismerőseikhez utaztak és csak hétfőn érkeztek vissza Budapestre. *A lakás ajtaját őrző amerikai zárt nyitva találták*, az ajtó alsó részén elhelyezett másik zár azonban — és ez a legrejtélyesebb — *érintetlen volt*.

A betörő a lakásban mindent felforgatott, a fiókokat kikutatta, mindent alaposan átvizsgálta és szinte műértő szemmel kutatott.

Miután a tolvaj a hálószobában dusan megrakodott, tovább nyomult és bejutott az ateliébe, *itt őrizte a mester hatalmas szekrényben a legutóbbi időben készült festményeit*, közöttük több olyan pasztelt, amelyek annyira jellemzik *Rippl-Rónai József* művészetét. A betörő feltörte ezt a szekrényt és *nagy műértelemmel kiválogatta a legszebb pasztelleket*. Alig hagyott néhányat a szekrényben, mert ezek a képek még nem voltak bekeretezve, úgy, hogy elszállításuk sem volt túlságosan nehéz.

A tettes nagyszerű zsákmányával visszament a hálószobába, ahol összezsomogolta a rablott tárgyakat.

A nyomozás már megállapította, hogy a betörést minden valószínűség szerint *vasárnap, az esti órákban követték el*. Érdekes, hogy *Rippl-Rónai kaposvári villájának betörőjét a legutóbbi időben elfogták*. Egy másik büntetett kapcsolatban elfogtak egy embert, aki bevalotta, hogy *ő rabolta ki a Róna-hegyen álló villát*. Az elrablott tárgyakból azonban mindezekig egyetlenegy darabot sem sikerült megtalálni.

FEHÉR, FOLTMENTES,
és fekete árnyalat nélkül, csak az a
TÜKÖR MARAD
amelyet
„VITRUM”
Novisad, Futoski put 84.
készít garanciával.

Moravetz zeneműkereskedés
Timisoara, Románia)
Világgyógyászati szaküzlet. Bármilyen zene-
műre van szüksége, kérje egy lapot, gyorsan
pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk.
Jegyzékek ingyen. 989

CIRKUSZ

A mai világban

Mindennap becsúznak egy börzidnert.
A feljelentések száma nem apad.
Bocsánat, de nem értem az egészet,
Mi az, hát már csálni sem szabad?

A Sand pályát keres

Azt mondta ma a Sand elnöke,
Bénis ur, a cvikkeres,
Hogy egyesülete számdra
Egy jó pályát keres.

Tudok egyet, — telettem, mire
Hizni kezdett a mája —
A lordok háza tagjának lenni,
Az egy jó pdlya.

Bál az ügyészségen

A pesti ügyészség bálja zártkörű lesz.
Ó, ki mondja meg, ki,
Vajjon mért? Hogy illetéktelenek be ne
[tévedjenek?
Vagy, hogy ne tévedjenek ki?

Előlegezem a sikert a Marsnak

Filmfelvétel készül a Marsról,
Hogy megtudjuk, rajta kik laknak.
Gondolom, bátran nevezhetjük
E bolygót új mozicsillagnak.

Széksértés a közgyűlésen

Noviszad már csak hü marad magához,
Állapítom meg hitelesen én.
A keserűs-csaló városában
Széksértés a legujabb esemény.

Nincsenek táblás házak a pesti színházakban

Maróczy a vak szimultánnak
Legelsőrangú mestere,
De Feld tata, vagy Ben Blumenthal
Nyugodtan kiállhat vele.

Mert a sakkban fő a gyakorlat
És tréning; márpedig ami
Azt illeti, gyakrabban szokott
Feld tábla nélkül játszani

dió.

HIREK

— Bizalmat szavaztak a görög kormányra. Athénből jelentik, hogy a görög nemzetgyűlés 233 szavazattal 108 ellenében bizalmat szavazott a kormányra.

— Megszűnt beogradi napilap. Beogradból jelentik: A Tribuna című napilap, amely évek óta kitaratóan támogatta a Pasics-kormányt, kedden beszüntette megjelenését.

— A magyar miniszterelnök az újságírói fizetések emeléséért. Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök a lapok terjedelmének emelésére vonatkozó tárgyalások kapcsán felszólította a napilapok szindikátusát, hogy az újságírók fizetését emelje fel. A leirat rámutat a kérdés szociális jelentőségére és hangsúlyozza, hogy nagy súlyt helyez a kedvező megoldásra. A kiadók a leirat szerint a tizenhat oldalnyi terjedelm-többlettel módot nyernek a lapok anyagi helyzetének javítására, nemcsak az árusítás, hanem a hirdetések jobb kihasználása által is. A miniszterelnök nyomtatékosan felszólítja a lapokat a kérdés melletti kedvező elintézésére.

— Kisiklott mozdony. Becskerekéről jelentik: Szerdán reggel Lazarevo állomáson tolatás közben kisiklott egy mozdony. A kisiklás folytán forgalmi zavar állt be és csak három órai megfeszített munka után sikerült a kisiklott mozdonyt visszahelyezni a vágányokra. A forgalmi zavar következtében a versenyci személyvonat reggel hét óra helyett délelőtt tíz órakor ért Becskerekre.

Lemondott a belga kormány

A kamara visszautasította a francia-belga gazdasági egyezményt

Brüsszelből jelentik: A kamara hosszú vita után 91 szavazattal 71 ellenében visszautasította a francia-belga egyezmény ratifikálását. A kormány a ratifikálás visszautasítását bizalmatlanságnak tekintette és a kamara ülése után azonnal benyújtotta lemondását.

A belga kamara határozata nagy feltűnést keltett, bár az utóbbi napokban egészen biztosan számolni lehetett azzal, hogy a belga kormány a kamarában vereséget fog szenvedni. A Macdonald-kormány megalakulása óta ugyanis a belga pártok körében egyre erősebben érvényesült az a törekvés, hogy Belgiumnak tovább nem szabad egyúton járni Franciaországgal, mert Poincaré politikája — hazárdjáték Európa békéjével. Theunis miniszterelnök pozíciója — akár csak Po-

incaré — már hetekkel ezelőtt megingott, mert a jobboldali pártok sem álltak mögötte egységesen annak ellenére, hogy a belga külpolitika az utóbbi időben igyekezett önállóítani magát Franciaország befolyása alól. De ezt a diplomácia manővert túl óvatosnak és tervszerűtlennek találták a belga kormánykörök, amelyeket egyre jobban kikezdett a szocialisták által vezetett ellenzéki oppozíció. A francia-belga gazdasági egyezmény jó alkalom volt arra, hogy Theunist, aki a Ruhr-megszállást Poincaréval keresztülvitte, megbuktassák. Egyelőre még bizonytalan, hogy ki veszi át Theunis örökségét, de ez előrelátható, hogy a kamara állásfoglalása fordulatot hoz Belgium politikájában, amelynek erős kihatása lesz a francia kormány sorsára is.

— Még huszezer dokkmunkás sztrájkol Angliában. (Szikratávirat.) Londonból jelentik: A legtöbb kikötőben a dokkmunkások már felvették a munkát, csak Londonban tagadták meg a munka felvételét a ki- és berakodó munkások. A még sztrájkban álló angol kikötőmunkások száma huszezer.

— Az orosz menekült ékszerrel. Noviszadról jelentik: Tokarev Péter orosz menekült, noviszadi lakos január 3-án egy pár briliáns fülbevalót és egy gyűrűt zálogosított el a noviszadi Szerb Hitelintézetben. A napokban megjelent a Hitelintézetben, hogy a gyűrűt kiváltsa és akkor vette észre, hogy a zálogcédulát elvesztette. Közölték vele, hogy a gyűrűt egy asszony a zálogcédulával már kiváltotta. Tokarev feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

— Kommunista összeesküvést leplezett le a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: A rendőrség az egész országot behálózó kommunista összeesküvést leplezett le. Több vezetőt letartóztattak.

— Újból megnyílt a párisi árutőzsde. Párisból jelentik: Az árutőzsdét szerdán újból megnyitották. A tőzsdetáncosot teljesen átszervezték. A tőzsdéről kizárják ezental mindazokat, akik nem Franciaországban laknak állandóan és azokat a kereskedőket, akiknek nincs bejegyzett cégük.

— Borovicsényi könyve és Zita. Bécsből jelentik: A bécsi könyvpiacra legközelebb könyvalakban is megjelennek ifj. Borovicsényi Aladár követségi tanácsos emlékiratai, amelyek eredetileg a párisi Matinban láttak napvilágot. Borovicsényi, akit a magyar kormány küldött ki Svájcba annakidején Habsburg Károly mellé. »A király és kormányzója« című följegyzéseiben rendkívül élesen támadja Horthy Miklós kormányzót. A Konservatív Correspondenz-ben Zita királyné annak a közlését kéri, hogy a könyv az ő hozzájárulása nélkül jelenik meg.

— Április 8-ára tüzték ki a Sztójkov Mózes bűnpörének felelőszési tárgyalását. Noviszadról jelentik: A noviszadi Tábla április 8-ára tüzte ki Sztójkov Mózes volt bácsmegyei alispán ismeretes bűnpörének felelőszési tárgyalását. Ezzel most már a negyedik határidőt tüzték ki a tárgyalásra, amelyet eddig három ízben elhalasztottak.

— Tolvaj háziszolga. Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Gyuranovics Szvetozár háziszolgát, Antunovics András vendéglős alkalmazottját, aki júniustól kezdve a vendéglőből székereket, italokat, élelmiszereket több ezer dinár értékben eltulajdonított.

— Éiellit támadás. Szentáról jelentik: Keddről szerdára virradó éjjel 3 órakor Csettle János dr. szentai ügyvédjelölt és Mesterházy Ambrus, a Bácsmegyei Napló szentai tudósítója az Eugen-kávéházból hazafelé tartottak, amiképpen a Szokolka-uccán, 20—30 lépés távolságról ismeretlen egyének revolverből többször feléjük lőttek. A lövések nem találtak. Az ismeretlen egyének eltűntek az éjszaka sötétjében.

— Iskolai növendékek hangversenye. Szentáról jelentik: A szentai iskolák növendékei március 9-én, vasárnap hangversenyt rendeznek.

— Holttest a Tiszában. Szentáról jelentik: Adorján községben szerdán reggel kifogtak a Tiszából egy már oszlásnak indult férfi holttestet. Személyazonosságát még nem tudták megállapítani.

— Tömeges kivándorlás egy bácskai községből. Szendrőről, mint onnan jelentik, több mint 30 család készül kivándorolni Délamerikába. Érdekes, hogy a kivándorolni szándékozók mind németek.

— A budapesti tőzsdén felismeretek egy körözött sikkasztót. Budapestről jelentik: A tőzsdeteremben egy részvénytársasági igazgató felismerte Sárkány Géza tőzsdetáncosot, aki mástelmüllárdot sikkasztott egy hónappal ezelőtt a Kereskedelmi és Gazdasági Részvénytársaságtól, majd külföldre szökött. A bank annak idején följelentést tett ellene, de nem tudták megtalálni. A vakmerő szélhámos nemrégiben visszautazott Budapestre és saját nevére szóló tőzsdetáncosjeggyel megjelent a szabadság-téri palotában, ahol, mintha mi sem történt volna, üzleteket kötött. A monoklis, elegáns fiatalembertől elvették a tőzsdetáncosjegyet és jelentést tettek a rendőrségen.

— Nyugdíjazott szentai tanár. Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter legutóbbi rendelkezésével nyugdíjra helyezte Ádám Jenő szentai gimnáziumi tanárt.

— Elítélt bankbizonyos. Budapestről jelentik: Reisz Tibor bankbizonyost, aki ügyfeleit megkárosította, a budapesti törvényszék másfél évi börtönrre ítélte.

— Sztrájk készül a hamburgi hajógyárakban. (Szikratávirat.) Hamburgból jelentik: A hajógyárakban attól tartanak, hogy a munkások rövid időn belül sztrájkba lépnek. A munkaadók nem fogadták el a választott bíróság intézményét és az ekkörül támadt konfliktusból kifolyólag számos munkást kizártak. A munkások elhatározták, hogy ha a kizárástokat vissza nem vonják, ki mondják a sztrájkot.

— A brünni hitvesgyilkossági pör. Brünnből jelentik: Most kezdte meg a bíróság rendkívüli érdeklődés miatt Hanika Károly százados gyilkosságát, Wessely János egyetemi hallgatónak bűnpörét. Wessely szerelmes volt unokanővérebe, a kapitány feleségébe és annak biztatására lőtte le Hanikát. Az asszony azért akart megszabadulni urától, hogy férjhez mehessen egy gazdag brünni gyároshoz.

— A szubotcai Francia Klub felolvasó ülése. A szubotcai Francia Klub február 28-án, csütörtökön délután 5 órai kezdettel felolvasó ülést tart saját helyiségében.

— Tűzoltók táncmulatsága. Szentáról jelentik: A szentai Tűzoltó-Egyesület március 2-án táncmulatságot rendez.

— A Szubotcai Műpártoló Kör nagy ambícióval készül a szombat és vasárnapi »Pillangó főhadnagy« operát bemutatására, az operát teljes színházi zenekar kíséri, a fiatal kiváló tehetségű Weninger Ernő karnagy vezetésével. Az előadás sikerét Szabó Marci neve garantálja, aki a legnagyobb hozzáértéssel és ambícióval tanította be a darabban szereplő műkedvelőket. Jegyek mindkét előadásra válthatók a kör helyiségében és a rendezőnél.

— Új jugoszláv hajóstársaság Susákon. Az olasz-jugoszláv kereskedelmi megegyezés hatása máris észlelhető az országban. A fellendülő külföldi kereskedelem lebonyolítására a napokban, — mint Susákról jelentik, — ott új jugoszláv hajóstársaság alakult, angol érdekeltséggel. Az új vállalat neve »Jugoslavka—Amerikanska Plovidba« és alaptőkéje 200.000 font sterling.

— Házasság. Lang Ferenc (Wien) és Lang Mariska asszony, született Csajkás Mariska házasságot kötöttek.

— Megszűnik az utlevélkényszer Anglia és Dánia között. (Szikratávirat.) Londonból jelentik: Anglia és Dánia egyezményt kötött, mely szerint a két állam közt megszűnik az utlevélkényszer. Az egyezmény március 1-én lép életbe.

— A szubotcai Izraelita Nőegylet és Népkönyha hangversenye. Szerdán este tartotta a szubotcai Izraelita Nőegylet és Népkönyha hangversenyt a Lloyd helyiségekben. Nagyszámu és előkelő közönség megjelenése biztosította az est anyagi sikerét, amelynek az erkölcsi siker sem maradt mögötte. A hangverseny legkiemelkedőbb része volt Schick Lili budapesti zongoraművész nő szereplése, aki bravuros technikájú és mélyérzésű zongorajátékával mindenben megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak. Különösen Liszt Szent Pál-legendájának és Schumann Popillons-ának interpretálásával adta tanujelét a nagytehetségű fiatal művész nő stílusérzékének és játszástudásának. A közönség meleg tapsokkal és ujjazásokkal ünnepelte Schick Lilit. Dr. Klein Mátyásné nagysikálajú szopránja az előadott dalokban tökéletesen érvényesült. Tóth Boriska nagy megértéssel kísérte az énekszámokat. Fábrián Mihály szerb nyelven előadott deklamációi is jók voltak. Magyarul Kiss József Jehova-ját szavalta el ismerésreméltó igyekezettel. A kitűnően sikerült hangversenyt a reggeli órákig tartó tánc követte.

— Gradlanszka Kaszinó folyó évi március 4-én, farsang utolsó napján, házi mulatságot rendez tagjai és azok vendégei részére. Kezdeté 21 órakor.

— Amerika hajlandó résztvenni egy európai gazdasági konferencián. (Szikratávirat.) Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány elhatározta, hogy hajlandó részt venni egy európai gazdasági konferencián. Hín szerint Anglia és Franciaország már hozzájárultak a konferencia tervezésébe és Franciaország beleegyezett abba, hogy ezen a konferencián a jóvátételi kérdést is tárgyalják. Amerika a konferencia programjának összeállítását Angliára bizza.

A lipcsei vásár. Március 2-án nyílt meg a lipcsei tavaszi vásár, amely iránt az egész világ kereskedelmi és ipari köreiből nagy érdeklődés mutatkozik. A vásár egy héti tartású és nemcsak a kézi- és gyáripar összes termékeire, hanem a félgyártmányokra és a nyersanyagokra is kiterjed. A vásár két főcsoportra oszlik: az úgynevezett általános mintavásárra és a technikai kiállításra. A lipcsei vásár anyaga 275.000 négyzetméter területet foglal el.

— **Házasság.** Holländer Illi (Kula) Weidinger Imre (Baja), házasságot kötöttek.

A horgosi kereskedők mulatsága. A horgosi kereskedők egyesülete március 1-én szeszszűrés mulatságot rendez. A mulatság ragyogó kedvűnek ígérkezik.

Jótekonycélu hangverseny Novivrbaszon. A novivrbaszi zsidó ifjúság e hó 24-én kitűnően sikerült hangversenyt rendezett a Kaszinó nagytermében. A koncerten fellépett Basser József szuboticei főkantor is, aki a »Zsidónő« nagy ártányát és egyházi dalokat adott elő nagy hatással. Zajos tapsokat aratott Waldner Edith hegedűművésznő, akinek minden egyes számát megújírta a hallás közönség. Mayerné művészi éneke, Schmidt Paula és Csajági Henrik ének- és táncoktató és Hirsch Hedvig szavalata is nagyon tetszett. A zongorakíséretet Mayer Mancsi és Waldnerné látták el elismeréreméltó készséggel.

Oroszok rablóbandája. Noviszadról jelentik: Nikolics Vitomir hentesmester kedden este eltávozott hazájáról. A lakásban csak felesége tartózkodott. Este tíz óra tájban valaki kopogott az ablakon, aki közölte Nikolicsnéval, hogy a férjét keresi egy fontos ügyben. Nikolicsné ajtót nyitott, mire két orosz rárohant, az egyik kötéllel összekötözte és azután pénzt követelt. A megrémült asszony átadta a támadóknak lakásukon levő több ezer dinárnyi pénzüket, akik erre eltávoztak. Nikolicsék még az éj folyamán értesítették a rendőrséget. A nyomozás során elfogták Vuljev Iván és Koravlyev Boris orosz menekülteket, akikre ráillik Nikolicsnéval kapott személyleírás. A gyanúsítottak megmotozásakor négyezer dinárt találtak náluk. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy a hétfőn este történt utonállást is a két letartóztatott orosz követte el, mert azok személyleírása is rájuk illik. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Ami Önnek kell, az — Elafloid! Ez az igazi háziszor, mely megszünteti fájdalmait! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica-Donja, Centrál 185. sz. (Horvátország).

Műkedvelőelőadás Doroszlón. A doroszlói Polgári Kaszinó az ottani tanítószög közreműködésével jól sikerült műkedvelőelőadást rendezett, amely alkalommal a »Falu rossza« került színre. A főbb szerepekben igen jó alakítást nyújtottak Willheim Katica, Pastyik Ilus, Tancsik Katica, Király Imre és János, Kocsis Imre és Füleki István. Jól működtek a helyüket Pastyik Boriska, Gálík Vera, Nagy Katica, Szorg Géza, Kordélyos Antal, Koller Péter, Szittyai István és neje és Füleki Imre is.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandra ulica 4. szám alatt, félemeleten, modern szépségápolás, arc- és bőrhámlasztás, alkalmasan hajszálak, pattanások, szemöldök, szempilók, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudrok, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szempilókenőcsök stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldök.

KÖZGAZDASÁG

Utólag elvámolják az olaszoktól átvett területeken levő árukat. Beogradból jelentik: A minisztertanács hozzájárult a pénzügyminiszter intézkedéséhez, amely szerint az olaszoktól átvett finnei területeken levő árukészleteket utólag el kell számolni. A susáki vámhatóságok a rendelet alapján már megkezdték az üzletekben és raktárakban levő áruk összeírását.

A pénzügyminiszter nem engedélyezte a beogradi gyáriparosok külföldi kölcsönét. Beogradból jelentik: A beogradi gyáriparosoknak egy külföldi pénzcsoporttal másfél millió angol font kölcsön felvételére vonatkozó tárgyalásai három nappal ezelőtt eredménnyel befejeződtek. Az erre vonatkozó szerződést az állam jóváhagyásának elnyerése végett a kormány elé terjesztették, a minisztertanács azonban Sztojadinovics elnöke a kölcsön jóváhagyását, mert a kikötött 10.95 százalékos kamatot magasnak találta. Emiatt a külföldi bankcsoport megbízottai megszakították a tárgyalást és elutaztak Beogradból. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy azért is tiltakozott az állam garanciája ellen, mert a gyárosok egymás közt sem voltak szolidárisak a jóváhagyás tekintetében és nem akartak a kölcsönért együttes felelősséget vállalni. Ezzel egyidőben Beograd város és az aliami Jelzáloghitelbank külföldi kölcsönéről folyó tárgyalások is meghiúsultak.

Vámkonferenciát tartanak Noviszadról. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedők körében állandóan panaszok merülnek fel a hosszadalmas vámeljárással szemben és ezért mozgalmat indítottak, hogy a kereskedők és a vámhatóság vámkonferenciát tartsanak, amelyen a vámeljárással felmerülő akadályok elhárításáról tanácskoznak. Az első vámkonferenciát márciusban tartják meg Noviszadon.

Gyengeség? Rossz alvás?

Idegesség? Munkakedvetlenség? Könnyen lépnek fel fájdalmak? Jó barát ilyen rossz napokon a val di Feller-féle Elsa-Fluid. Lemosásoknál és borogatásoknál különösen jó szolgálatot tesz, de nagyon jó kozmetikai szer a száj-, fej- és a bőrápolására. Erősebb, kiadósabb és hatásosabb, mint a sósborszesz! Csomagolásai és portóval együtt 3 duplaüveg vagy 1 különleges üveg 24 dinár, 36 duplaüveg vagy 12 különleges üveg 214 dinár és 10 % felár, szétküldi Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica donja központ 185 (Horvátország). 9128

Az ural közönség kedvence
Champagne »De Lossy« Reims.

NYERS VADBŐRÖKET RÓKÁT

VIDRÁT NYESTET GÖRÉNYT

legmagasabb napi árban
SVESZEK SPITZER LAJOS

szücs szőrmeárnyháza
Subotica, Sokolska ulica

TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, február 27. Közepes forgalom mellett az irányzat változatlan. Üzletkötés főképpen prompt tengeriben történt. Buza, bácskai 79—80 kg.-os 330—335 dinár, bánáti 79—80 kg.-os 327.50—332.50 dinár, szerbiai 315—331 dinár. Arpa, bácskai 315—325 dinár. Zab, bácskai 240—245 dinár. Tengeri, bácskai prompt 247.50—250 dinár, duplikát kasszával március—áprilisi 252.50—257.50 dinár, áprilisi—májusi 255—260 dinár. Bab, fehér, bácskai 680—685 dinár. Liszt 0-ás GG. 530—535 dinár, 0-ás G. 520—530 dinár, 2-es 450—460 dinár, 5-ös 400—405 dinár, 6-os 310—320 dinár, 7-es 270—280 dinár. Korpa 190—195 dinár.

Beograd, február 27. Zárlat: Amsterdam 29.75, Bécs 0.11230, Brüsszel 300, Budapest 0.185, Genf 13.7850, London 342.70, Milano 3.44, Newyork 79.50, Páris 3.36, Prága 2.3075. **Valuták:** Olasz líra 344—343, Francia frank 330. **Határidőre:** Genf ápr. 30-ra dinár: 1395.

Beograd, február 27. A dinár külföldi jegyzései:

London, nyitás 343, zárlat 343.
Prága, nyitás 44.125, zárlat 44.125—44.525. Prága, valuta 44—44.55.
Berlin 55860—56140.
Genf 225.
Newyork, február 27. 12650.
Zürich, február 27. Zárlat: Newyork 578, London 24.81, Páris 24.30, Milano 24.9250, Prága 16.75, Budapest 0.0140, Beograd 7.30, Bukarest 3.05, Szófia 4.33, Bécs 0.0081 egynyelcad.

Budapest, február 27. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 835—865, Bukarest — Lei 342—360, Prága — Szokol 1860—2000, London 280600—290690, Angol font 281100—298600, Milano 2840—3010, Lira 2860—3060, Newyork 63260—69010, Dollár 64560—69350, Páris 2650—2815, Francia frank 2730—2980, Napoleon 226210.

Értéktőzsde. Nyugodt üzletmenet mellett 10—15 %-os emelkedések. **Tőzsde-zárlat** (ezer koronákban): **Bankok:** Angol-magyar 148, Földhitelbank 740, Szlavon jelz. 76, Lloyd-bank 24, Magyar Hitel 910, Ingatlan 590, Cseh bank 30, Jelzáloghitel 195, Leszámloló 140, Magyar Nemzeti Bank 94, Olaszbank 37.5, Osztrák Hitel 273, Keresk. bank 2100, Fabank 12. **Takarékpénztárak:** Ált. takaréksz. 315, Mektár 320, Pesti Hazai 6050. **Pénztárak:** I. Magy. BMizt. 13750, Fonclére 435. **Malmok:** Back-malom 105, Concordia 75, Pesti Viktória 340. **Nyomdák:** Athenaeum 330, Franklin 240, Pallas 84. **Faipari vállalatok:** Gutmann 1375, Malomsoky 20, Lichtig 11.25, Viktória butor 10.75. **Bányák és téglagyárak:** Beocsini 1650, Istvántéglá 85, Magnezit 4300, Salgó 935, Urkányi 1300. **Vasművek és gépgyárak:** Bródi 156, Gróf Csáky 36, Gazd. gép 227, Ganz

Dan. 6200, Ganz vill. 2900, Kistarcsai 87, Lipták 28, Motorgyár 68, Rimamurányi 196, Schlick 137. **Közlekedési vállalatok:** Közúti 49, MFTR 530, Nova 175, Tröszt 157. **Vegyipari vállalatok:** Danica 200, Spódium 410, Klotild 185 **Textilipari vállalatok:** Györi textil 39, Kuder 135, Szegeci kend. 750, Jaquard 140. **Gáz- és villamossági vállalatok:** Légszesz 1400, Izzó 925, Phöbus 60. **Sűr- és szeszipar:** Baróti 11, Temesi szesz 275, Gschwindt 475. **Cukorgyárak:** Délcukor 810, Horvát cukor 1230, Georgia 800, Mezőh. cukor 800. **Különtételek:** Bóni 159, Brassói 385, Dorogi 51, Ósternelő 460, Gummi 585, Telefon 265.

Az utótőzsdén az áruinál emelkedett túlsúlyra, ami az árfolyamok el-lanyhulását eredményezte.

HÖLGYEK!

Külföldi szalmakalap ujdonságok megérkeztek és megtekinthetők. Saját érdekében tegyen próbát! Mindenféle szalmakalap átvarráso-kat és festéseket elvállal. **Szalmakalapok már 55 dinárért kaphatók**
SILD KALAPIPAR SUBOTIGA
Csirkopiac.

PATRIA
szérumtermelő
Intézet
Subotica
Telefon 60.
Szélt mindennemű
szérumot
és oltóanyagot.
Díjtalan körmegeállítás
és felvilágosítás.

RELAYS
ELEKTROMOSSÁGI GYÁR R. T.
NOVISAD
ÖSSZES VILLAMOSSÁGI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

„MARIO LA” arc krém a legjobb arcápoló!

NYILTTER.

„Minerva” Nyomda és Lapkiadó R. T. Subotica VIII-ik évi rendes közgyűlését

1924. március 16-án déli 12 órakor tarja a vállalat irodahelyiségében a következő tárgysorozattal:

1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az elmúlt üzletéről s mérleg-, nyereség- s veszteségszámla megállapítása, az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a fölmentvény megadása s határozat a nyereség felosztása tárgyában.
  2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak három évre való megválasztása.
  3. Igazgatóság javaslata az alaptőkének 150 000 dinárról 600.000 dinárra való leemelése és az alapszabályok 6., 7., 8., 9., 21., 28. és 45. §-ának módosítása tárgyában.
  4. Esetleges indítványok.
- A közgyűlésre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk azzal, hogy az alapszabályok 16-ik §-a szerint a közgyűlésen résztvevő szándékozó részvényesek részvényeiket (ideiglenes elismervényeiket) közgyűlést megelőzően három nappal a vállalat pénztáránál, vagy a Közgazdasági Bank r. t. suboticiai intézeténél letétbe tenni szíveskedjenek.

Subotica, 1924. február 26.

Az Igazgatóság.

Mérlegszámla. VAGYON: Kézpénz 91.972'84 dinár, Adósok 993.204'39, Berendezés 18.953'—, Devizák 20.680.—, Áru 88.207'05, Összesen Din. 1.213.017'28.

TEHER: Részvénytőke 150.000*) Tartalékalap 466.000*) Hitelezők folyószámlán 558.215'81, Nyereség. Mult évi nyereségáthozat 5.838'14, Folyó évi nyereség 12.863'33, összesen 18.801'47. Összesen D. 1.213.017'28.

Eredmény számla. VESZTESÉG: Üzleti költségek 133 280'36, Munkabérek 1.000.639'54, Házbér 41.920, Kamatok és jutalékok 92.458'67, Adó 2.332'68, Bácsmegyei Napló szerkesztési, kiadóhivatali és expedíciós költsége 3.181.183'83, Nyereség a mult évi áthozattal 18.801'47.

NYERESÉG: Üzemi bevételek 4.464.678'41, Nyereség áthozat 5.938.14. Összesen 4.470.616'55.

*) 1923. június 1-én fizetett be.

Látta és a könyvekkel megegyezőnek találta
A felügyelőbizottság

Meghívó

A Fonó és Kötélvörögyár R. T. Odžacin rendes évi közgyűlését 1924. évi március hó 23-án délelőtt 10 órakor tartja meg Odžacin a gyárépület tanácstermében, melyre a t. részvényesek ezennel meghívottnak. Az alapszabályok 7. §-a értelmében ezen közgyűlésen szavazati jogát csak az gyakorolhatja, ki részvényét 8 nappal a közgyűlés előtt az odzaci takarékpénztárnál vagy a gyár pénztáránál Odžacin letétbe helyezi.

Naplóind:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1923. évi működésről.
  2. A zárszámolás és mérleg előterjesztése, a tiszta jövedelem hovatartozása iránti jelentés.
  3. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a fölmentvény megadása.
  4. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása.
  5. Három igazgatósági tag választása.
  6. Öt felügyelőbizottsági tag választása.
  7. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
  8. Esetleges indítványok.
- Odžaci, 1924. február hó 24-én

Az igazgatóság.

1430

Nyugdíjrendezés!

Mindazon nyugdíjigénylő özvegyek, akik 1923. szept. 1-e előtt nyugdíjaikat nem rendezték, forduljanak az alanti címre: Tudakozó és Közvetítő Intézet kereskedelmi és magánügyekben: Lucerna Juris Beograd, Kralj Petra ul. 30.

1367

„VIKTORIA”

GYERMEKKOCSI GYÁR
HEINRICH & LEPPICH INDIJA S. H. S.

Készít és szállít a legújorszában csakis vizsontársok részére mindenféle elsőrangú legújabb modellű összecsatolható gyermekocsit, sportkocsit, bölcsőt, princeszkocsit, hintakocsit, nyugágyat, betegápolószéket, mindenféle összecsatolható gyermekszékkel, gyermek járókocsit, hajtányt, háromkerékű kerékpárt, babakocsit stb.

KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA INGYEN!

1320

KIVÁNDOROLNI SZÁNDÉKOZÓK!
felvilágosítást kaphatnak
ÁZSIÁ
különböző országai
AFRIKÁJA
egy részarmatai
ÉSZAK-AMÉRIKA
államai: Argentína, Brazília, Canada, az Egyesült-Államok-ról stb. — (Utazási költségek, esetleges kedvezményes utazás módokról, megélhetési viszonyok, tanácsok stb.) — Minden kérdésre pontos választ ajánlott levélben, 10 din. beküldése mellett. — Cim: G. Lovcany Fiume (Itália) via Milano No. 4. 1321

Jugoszláv alattvalók ha Budapestre jöttek, minden ingatlanforgalmi és pénzügyi dolgokban forduljatok teljes bizalommal a Magyar Köztisztviselők és Alkalmi Alkalmazottak Takarékpénztár Ingatlanforgalmi főosztályához. Osztályvezető: Haszmann József okl. gazda Rákóczi-ut 76. szám. —
Telefon:
József 135—324
József 60—40.

TÖLGYFA-HULLADÉK
fűtési célokra vagonkötetekben kapható
MITROVIČKA PAROPILA D. D.-nál
Sremska Mitrovica.

Fával égetett, fehér, I-a DARABOS kőmentes (kiskemence) MÉSZEY elsőrendű, olcsó, kőmentes
ÉPÍTŐ MÉSZEY I-a PORTLANDCEMENTET
bármikor azonnal szállít vagonkötetekben minden vasútállomásra bérmentve
Székné kereskedelmi és Áruforgalmi Társaság Velikibecskerek
Interurb. Telefon 85. 1379 Sürgőnycim: „MONTANA”

„JUGOSLAVIJA”
Általános Biztosító Társaság Beograd,
BACSMEGYEI FÖTELEPEI:
NOVI PÁD SUBOTICA
P. Zrinjskoga u. 36. Aleksandrova ulica.
Telefon 55. Telefon 303.
SOMBOR
Trg. Vojvoda Stepanovića.
Telefon 216

NAGY GÉZA
műszerész, motorerőre berendezett nagy gépműhelye
SUBOTICA
I. Stosova (Árpád) u. 14

Készít: Mechanikai munkagépeket, szénaprészeket, darálómalomokat, varrógépeket, motorikusan meghajtó készüléket stb.
Javit: Irógépeket, kerékpárokat.
Szerel: Üzemberendezéseket, villany- és vízvezetékét stb.
Ugyanitt eladó Remington írógép és nagyteljesítményű körforgó szivattyúk
Tanoncok felvétetnek!

Dr. Dralle's Malattine
Glicerin és méz-gelec zsirtalan. 1239
vörös, durva és megrepedezett bőrnél finoman illatosítva
Malattine-szappan. Malattine-puder
Mindenütt kapható!
Főlerakat vizsontelárasztók részére: ISIS D. D. ABT. GEORG DRALLE ZAGREB, Palmotičeva ulica 66.

Fakereskedők figyelmébe!
Nagyobb detail faüzlet, más vállalat miatt (a raktár áll: építők, asztalos deszkaárúk, tűzifa) raktárral együtt, a Tisza mentén a város legforgalmasabb helyén ELADÓ.
Cim a kiadóhivatalban. 1425

Importőrök, iparvállalatok, nagykereskedők kaphatnak
60-90 napos hitelt!
a következő nagy érdekeltségek áruinak megrendelésénél:
Kék kő szav. 98/99 %
Kén szicil., minden fajta
Raffia I-a és Extra Mayunga
Gyanta, Saffia
Naphthalin I-a fehér és Schuppen
Lithophone, 30 % Grünsiegel
Salikali-ecetsav 80 %
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
Technisch-Chemische Handelsgesellschaft m. b. H. Wien L, Fleischmarkt 1.
Telefon 70230. Táviratcim: TECHNOCHEM

Egy ügyes
KALAPDISZITÓNÓ
teljes ellátással felvétetik.
Fizetés megegyezés szerint.
Tolvay Lauránál Velikibecskerek.

Beocsini portland-cementet, prima építőmeszet, továbbá detail-eladásra fehér darabos meszet
legújorszában szállít:
SCHÖN ERNŐ
a Beocsini Cementgyár R. T. képviselője
Subotica, Park Kr. Petra 9.
Telefon 42.

Könyv- és papirkereskedés
Subotican, a város központjában, a legforgalmasabb helyen, családi okok miatt 1372
AZONNAL ELADÓ
Erdeklődőknek felvilágosítással szolgál
Interreklam D. D. Subotica, Zrinjski trg 2.

